

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№12
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 770 sahifa,
2-dekabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari	26
<i>Xuseynova Abira Amanovna</i>	
Pragmalinguodidactic Principles in Teaching English for Philologist Students and their Application in Intercultural Communication.....	31
<i>Arzieva Bibi-Sanem Aynazarovna</i>	
Metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan biologiya o'quv materiallarini loyihalash, joriy etish va samaradorligini baholash.....	35
<i>Abdurasulova Gulrux Habibullayevna</i>	
Oligofreniya holatida neyropsixologik tashxislar qo'llanilishining umumiy masalalari	40
<i>Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li, Xojaliyeva Sarvinoz Elyorjon qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarida kreativ kompetensiyani rivojlantirish pedagogik muammo sifatida ...	44
<i>Asatova Dildora Aslamovna</i>	
Ingliz tili o'qish ko'nikmalarini takomillashtirishda autentik manbalarning roli.....	49
<i>Bekmuratova Nargiza Arislanbayevna</i>	
Insuldan keyingi nutqni tiklashda logopedik reabilitatsiya va nevrologik muolajalar integratsiyasi	52
<i>Boltaboyeva Xurshida Sharofiddinovna</i>	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	56
<i>Hamraqulova Gulandom Sodiq qizi</i>	
Buyuk ipak yo'li xalqlari o'rtasidagi pedagogik va madaniy aloqalarning vujudga kelishi.....	59
<i>Mirxalilova Nargiza Akbarovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarni bolalarni nutqini o'stirishga bo'lgan kasbiy-pedagogik tayyorgarligini o'stirish	63
<i>Mitaliboyeva Dildora</i>	
Koxlear implantli bolalarning eshituv–nutqiy faolligini oshirishda differensial yondashuv asosida korreksion-pedagogik ish	66
<i>Nartayeva Shahoza Yulchibayevna</i>	
Fasilitatsion yondashuv asosida kichik maktabgacha yoshdagi bolalarda adaptiv ko'nikmalarni rivojlantirishning psixologik-pedagogik mexanizmlari.....	71
<i>Normatova Nilufar Komilovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda disgrafiyasi bo'lgan o'quvchilarda yozish kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy-nazariy asoslari (XIX–XXI asrlarda).....	76
<i>Qaxxorova Saidaxon, Mamarajabova Zulfiya</i>	
Raqamli texnologiyalar va onlayn platformalar orqali olimpiya ta'limini rivojlantirish: yoshlar orasida axloqiy va jismoniy madaniyatni oshirish	80
<i>Qodirov Jurabek Mamatsimonovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sun'iy intellekt bilim va savodxonligini rivojlantiradigan innovatsion jismoniy-interaktiv o'yinlar: pedagogik model.....	83
<i>Quvonova Nodirabegim Shavkat qizi</i>	
“Sab'ai sayyor” asarida qo'llangan onomastik birliklar haqida mulohazalar	87
<i>Gadayev Oybek Yaxshiboyevich, Ravshanova Sharbatoy Rahmatilla qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoq shifokorlarining masofaviy konsultatsiyalari shaxs psixikasi va salomatligiga ta'siri	91
<i>Askarova Nargiza Abdivaliyevna, Ravshanova Zarnigor Daminovna</i>	
Talabalar ilmiy dunyoqarashini rivojlantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalari va interfaol metodlardan foydalanish.....	95
<i>Satvoldiyev Faxriddin Akbarali o'g'li</i>	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali pedagoglarning kreativligini rivojlantirish	99
<i>Saydullayeva Gulasal Umidjon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar motorikasini rivojlantirishning standart modeli	102
<i>Sirojiddinova Xamidaxon Xasanboy qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning shaxslararo munosabat kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	106
<i>Turg'unova Gulnoza Muhammadjonovna, Xodjiyeva Mahliyo</i>	

Shaxsdagi mehnat motivatsiyasi samaradorligini ta'minlashga xizmat qiluvchi korrelyatsion bog'liqliklar tahlili	109
Xusanov Samariddin Maxmadaminovich	
Auditoriyadan tashqari musiqiy mashg'ulotlarni art-terapiya yordamida tashkil etish asoslari	112
Yarashev Jo'rabek To'rayevich	
Формирование творческого мышления школьников на уроках музыки	117
Габдульманова Ильнура Минисламовна	
Теоретико-методологические основы коллаборативного обучения, кооперативных подходов и интерактивных педагогических методов	119
Жураева Мафтуна Бахтиёр кизи	
Педагогическое колесо как инструмент формирования цифровой компетентности будущих педагогов дошкольного образования.....	124
Урзова М. Б., Усманова У. Б.	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе “школа–махалла” в Узбекистане ..	130
Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли	
Педагогические условия формирования языковой грамотности у учащихся с тяжелыми нарушениями речи.....	135
Юсупова Зулайхо Бахром кизи	
Valeologik tarbiyada o'yin texnologiyalarining ahamiyati.....	139
Berkinova Charos Islomovna	
O'quvchilarda faol fuqarolik kompetensiyasi tushunchasi, mazmuni va shakllanishi	142
Buvorayeva Gulruh Shoikrom qizi	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi asosida o'qitishning didaktik imkoniyatlari	145
Cho'tboyeva Munisxon Eshpo'lat qizi	
Tabiatga muhabbat: maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar va o'yinlar orqali ekologik tarbiya	150
Ergasheva Umriniso Komilovna	
Zamonaviy ta'lim – talabalar ijtimoiy intellektini shakllantirish omilidir.....	153
Ermatova Gulnoz Pirimovna	
O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitishda pedagogik texnologiyaning o'rni	156
Gazibekova Feruza Hakimovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining raqamli texnologiyalar muhitida tanqidiy va mustaqil fikrlashini rivojlantirish metodikasi	159
Haydarova Feruza Haydar qizi	
Talabalarda ma'naviy-axloqiy fazilatlar va sifatlarni shakllantirish mexanizmi.....	162
Jumanazarova Dilnoza Umurzaqovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kasbga bo'lgan qiziqishlarini shakllantirishda interfaol metodlarni qo'llash texnologiyasi.....	165
Jumayeva Malika Aliyevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarda kasbiy-nutq madaniyatini rivojlantirish.....	168
Lutfetdinova Ra'no Xusnetdinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik rivojlanishga zamonaviy yondashuvlar va jahon tajribalari ..	172
Masharipova Barno Erkin qizi, Adilbayeva Dilnoza Adilbay qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida til o'yinlari texnologiyalarining nazariy asoslari.....	175
Masharipova Dilfuza Muxammatjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachisi pedagogik faoliyatining o'ziga xosligi	178
Muhammadiyeva Feruza Turakulovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda aksiologik yondashuvdan foydalanish metodikasi.....	181
Muhiddinova Munira Xayrullayevna	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	184
Narzullayeva Sevara Omonovna	
O'qituvchining muloqot madaniyatini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	187
Nizamova Nodira Paxritdinovna	
Integrativ yondashuv asosida o'quvchilarning nutqiy kompetentligini rivojlantirishning mazmuniy izohlanishi	191
Oysha Qurbonova, Nodira Abduraimova	
Boshlang'ich ta'limda Finlandiya tajribasi	195
Nodira Sherboyeva	

Kutubxonachi kutubxona-axborot xizmati jarayonining yetakchi ishtirokchisi sifatida	198
O'ktam Nosirov	
Pedagogik ta'lim transformatsiyasida talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyasi.....	204
Rustamova Shoxista Omonjonovna	
Globallashuv sharoitida axborot-psixologik xavfsizlikni shakllantirish masalalari.....	208
Raxmatjonov Shoxjahon Dilshodbek o'g'li	
Talabalarga ingliz tilini o'qitishning zamonaviy innovatsion texnologiyalari	212
Sa'dullayeva Rushana	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	215
Saidova Dilbar Erkinovna	
Pedagog xodimlarda tolerantlik namoyon bo'lishining determinantlari.....	218
Sattorova Maxliyo Dilmurod qizi	
Kreativ metodlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ tafakkur va fikrlashni rivojlantirish	223
Sultonboyeva Baxriniso Ilhomjon qizi	
Artpedagogika texnologiyalaridan foydalanib maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutqni rivojlantirish metodikasi	226
Xolmatova Fotima Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda yashil kompetensiyalarni shakllantirish yo'nalishlari.....	229
Yaqubova Shoira Tog'aymuratovna	
Emotsional intellektni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	233
Yarmatov Raxmboy Baxramovich	
Boshlang'ich ta'limda o'quv veb-saytlari orqali til kompetentligini rivojlantirish	239
Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Muxammadjonova Diyorabonu Muzaffarjon qizi	
Языковые изменения в русском языке XXI века: исследование новых слов, сленга, интернет-коммуникации, влияния англицизмов и глобализации на современный русский язык	242
Марупова Дилфуза Давроновна	
Oliy ta'limda talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatining maqsad va vazifalari	247
F. R. Xosilova	
Boshlang'ich ta'lim texnologiya darslarida o'quvchilarni tabiiy materiallar bilan ishlashga o'rgatish	251
Kambarov Nodirjon Sattarovich, Nasirjanova Feruzaxon Alixon qizi	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvining qo'llanilishi va uning samaradorligi.....	256
Abdulazizova Yulduz Abdujabbor qizi	
Tabiiy fanlarni o'qitishda STEAM yondashuvi asosida kreativlikni rivojlantirish metodikasi	259
Abdullayeva Dilrabo Fayzulla qizi	
Umumta'lim maktablarida o'quvchilarda shaxs ma'naviy qiyofasini shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari.....	262
Aliyeva Zuxra Tursunboyevna	
Yosh avlodni madaniy-tarixiy yondashuv asosida tarbiyalashda madaniy-ma'rifiy muassasalarning o'rni..	265
Aripov Shokirjon Olimovich	
Ta'limda yangi texnologiya: 4K modeli va uni amalga oshirish yo'llari.....	268
Avliyoqulova Nasiba Choriyevna	
Badiiy-tarixiy materiallarni ta'lim jarayoniga integratsiyalashning metodologik asoslari.....	272
Baratov Baxtiyorjon Qodirovich	
Bolaning maktabgacha ta'lim tashkilotiga moslashishida o'yinning roli.....	275
Barno Masharipova Erkin qizi, Zuhrobova Mahliyo Abdulatif qizi	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida integrativ yondoshuvdan foydalanish texnologiyasi	278
Ernazarova Laylo Abdusaitovna, Saidahmadova Gulrux Farrux qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarda metarefleksiv fikrlashni rivojlantirishning psixologik-pedagogik asoslari	284
Ismailova Nilufar Isroildjanovna	
Semantic and Cross-Cultural Features of Food-Based Idioms in Karakalpak and English Languages.....	289
Jiemuratova Gulistan Koshkinbaevna	
Filolog talabalarida mustaqil fikrlash va qaror qabul qilishni rivojlantirishda metakognitiv yondashuvlarning didaktik mexanizmlari.....	292
Jo'rayeva Dilnoza Ro'zimat qizi	
Rivojlantiruvchi sohalar kompetensiyalariga integratsion yondashuv asosida maktabgacha yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash texnologiyasini rivojlantirish	296
Jo'rayeva Zilola Sayfiddin qizi	

Psixologlar kasbiy komponentlarini rivojlantirishda matematik usullardan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari.....	302
<i>Kuziyeva Dilnura Dilmurotovna</i>	
O'zbekiston metodik maktabida sotsiolingvistik kompetensiyani shakllantirish bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar tahlili	306
<i>Madaminova Gulzira Gulamkadirovna</i>	
Maxsus pedagogika fanlarini o'qitishning nazariy-metodik asoslari	313
<i>Maqsudova Nodira Alijonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishda ertakterapiya texnologiyalaridan foydalanish metodikasi	317
<i>Muxiddinova Dilfuza Sherdor qizi</i>	
Nutq madaniyatini shakllantirishda o'qituvchi nutqining roli.....	320
<i>N. Q. Olimova</i>	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	323
<i>Narzullayeva Sevara Omonovna</i>	
O'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirish metodikasi	326
<i>Normirzayeva Maftunaxon Ilyosjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tadqiqot faoliyatini rivojlantirishda intensiv ta'lim texnologiyalarining metodik asoslari.....	329
<i>Olloqulova Farzona Umedillayevna</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi giperaktiv bolalar bilan ishlashda pedagogik kompetentligini oshirish metodikasi.....	332
<i>Raimqulova Sojida Abdusaid qizi</i>	
Talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy asoslari	335
<i>Rustamova Shoxista Omonjonovna</i>	
Inklyuziv ta'limni tashkil etishning xorijiy pedagogik amaliyotdagi modellari	339
<i>Sultonova Zarina Uchqun qizi</i>	
Xalq pedagogikasida ertaklarning tarbiyaviy va ma'naviy-ma'rifiy ahamiyati: ma'naviy begonlashuvga qarshi tarbiyaviy omil sifatida.....	343
<i>To'xtasinova Farida Davlatali qizi</i>	
B1 darajadagi talabalar uchun xorijiy tilni o'qitishda audiovizual texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirishning metodik asoslari	347
<i>Toshpulatova Shaxsanam Xolmurodovna</i>	
Kontekstli ta'lim va uning boshlang'ich ta'lim matematikasidagi ahamiyati haqida	350
<i>Umarova Nigora Alisherovna</i>	
Oiladagi psixologik muhitning o'spirinlarda to'liqsizlik kompleksi shakllanishiga ta'siri	353
<i>Xalmuratova Dilorom Abdikarimovna</i>	
Ta'limda faktcheking: misinformatsiya va dizinformatsiyaga qarshi kurashishning pedagogik asoslari	356
<i>Xidirova Maftuna Ithom qizi</i>	
Maktab o'quvchilarini falsafiy va dunyoqarashga tayyorlash omillari	362
<i>Xo'shboqova Farida Komiljon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq faoliyatini rivojlantirishning lingokognitiv asoslari	370
<i>Xusanova Gulruxsor To'lqin qizi, Aliyeva Muhlis Baxodir qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyasini oshirish	374
<i>Zokirova Sohobaxon Muxtaraliyevna, Erkinova Nazokatxon Anvarjon qizi</i>	
Эффективность занятий кроссфитом в повышении уровня общей физической подготовленности слушателей института повышения квалификации МВД Республики Узбекистан	377
<i>Албеков Шокир Адилбекович</i>	
Роль торговых и кочевых маршрутов в формировании лингвокультурных заимствований между Хорезмом и Южной Сибирью.....	381
<i>Сатымова Светлана Сатымовна</i>	
Использование искусственного интеллекта в обучении русскому языку как иностранному: проблемы и решения.....	385
<i>Ташева Дилором Салимовна</i>	
Проблемы использования коммуникативного метода в преподавании русского языка студентам	389
<i>Тоджибоева Наргиза Джумабоевна</i>	

Maktab–oila–mahalla hamkorligining qizlar ijtimoiy faolligini oshirishga ta'siri	393
<i>Abdurazoqova Marg'uba Muxammad qizi</i>	
Ta'lim tizimida musiqiy madaniyatni takomillashtirishning metodologik imkoniyatlari.....	397
<i>Asqarova Xurshida A'zamjon qizi</i>	
Maktab biologiya kursini o'qitishda dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarning o'zaro bog'liqligi asosida metodologik savodxonlikni shakllantirish.....	404
<i>Azimov Bekjon Ibrohimjon o'g'li</i>	
Oliy ta'lim tizimida iqtidorli talabalar bilan ishlash samaradorligini ta'minlash usullari.....	407
<i>Delov To'liqin Erkinovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarni badiiy asarlarni janriy xususiyatlariga ko'ra izohli o'qishga o'rgatish	410
<i>Gulmira Abdullayeva</i>	
O'zbekiston bokschilarining dunyo reytingida yetakchi o'rinlarni egallashining asosiy omillari	413
<i>Insapov Ismoil Tuychaliyevich</i>	
Improving Learners' Engagement Through Game-Based Techniques in Language Education	416
<i>Ismailova Ma'rifat Bakhrambek kizi</i>	
STEAM yondashuvi boshlang'ich ta'limda ijodiy fikrlashni rivojlantirishning zamonaviy kaliti sifatida	421
<i>Jo'rayeva Nasiba Komil qizi</i>	
O'quvchilarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalashning ijtimoiylashuvi	426
<i>Jo'rayeva Sayyora Vahobjon qizi</i>	
O'smirlarda xarakter aksentuatsiyasining o'ziga bo'lgan ishonch rivojlanishiga ta'sirining psixologik xususiyatlari	429
<i>Jurayev Xaydarjon Odilboyevich</i>	
O'spirinlarda agressiv xulqqa ta'sir qiluvchi omillar	433
<i>Konratbayeva Ayjamal Bazarbayevna</i>	
Rus va o'zbek tillarida chorvachilik terminlarining qiyosiy tahlili.....	436
<i>Kurbanova Guzal Abduraximovna</i>	
Texnologiya darslarida murakkab mexanizmlarni o'qitishning zamonaviy usullari	441
<i>Mamadaliyev Furqat Xolmamatovich</i>	
Umumta'lim maktab o'qituvchilarining sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish usullari	446
<i>Mamatova Fazilat Ixtiyorovna, Xolmirzayeva Zebo Ravshan qizi</i>	
Nutqda badiiy tasviriy vositalardan foydalanish yo'llari.....	450
<i>Murodova Farangis G'anisherovna</i>	
Kichik yoshdagi o'quvchilarning yozma savodxonligini oshirish yo'llari.....	454
<i>N. Abduvaliyeva, M. Odinajonova</i>	
Kichik maktab yoshidagi nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar shaxslararo munosabatini korreksiyalashda ertak terapiyasidan foydalanish	458
<i>Nig'matova Nodirabegim Lutfillo qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	463
<i>O'rinova Ro'zigul Jumanazar qizi</i>	
Voleybol o'yinida blok qo'yish texnikasini o'rgatishda yangi pedagogik yondashuvlar	467
<i>Qambarov Kozimjon</i>	
Texnik yo'nalishda tahsil olayotgan talabalarga ingliz tilini o'qitishning yangi texnologiyalari	472
<i>Babayeva Gulnozaxon Latibjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim sifatini oshirishda pedagog malakasining roli	481
<i>Davlatova Dildora Nuriddinovna</i>	
Talabalarda sog'lom turmush tarzini rivojlantirishning pedagogik tamoyillari	485
<i>Davronov Nurzod Ismoilovich</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar: toifalari va tasniflash mezonlari	490
<i>Djurayeva Sohiba Barat qizi</i>	
Blum taksonomiyasiga asoslanib boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirish usullari.....	495
<i>Husenova Aziza Sharipovna</i>	
Tabiiy fan darslari jarayonida o'quvchilarda loyihaviy ishlarni tashkil etish ko'nikmasini shakllantirish	498
<i>Matniyazova Diyora Jumanazarovna</i>	
Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari: innovatsion taraqqiyot, metodik yangiliklar va istiqbollari	501
<i>Nazarova Mohigul Akmalovna, Asatova Mashhura Asomiddin qizi</i>	

Kasbiy pedagogikani shakllantirish va rivojlantirish masalalari	506
<i>Sanaqulov Xamroqul Rizaqulovich</i>	
O'qituvchining shaxsiy fazilatlari va suggestiv kompetentligining o'zaro bog'liqligi	513
<i>Shermatova Manzura Ikromjanovna</i>	
Tez qalamchizgilarda innovatsion texnologiyalarni qo'llash tajribasi	518
<i>Suyunov Navro'z Alisher o'g'li</i>	
Kognitiv tilshunoslik asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqini rivojlantirish	523
<i>Teshabiyev Dilmurod Raxmadjonovich, Madazimova Muxlisa Abdurashid qizi</i>	
Kombinatorik masalalar asosida ijodiy topshiriqlarni tuzish va ularning o'quvchilarga ta'siri	526
<i>Toshboyeva Saida Rahmonberdiyevna, Yusupova Latofat Abduqodir qizi</i>	
Linguodidactic Foundations for Enhancing Professional Competence in Practice-Oriented Language Education	530
<i>Uktamova Navruza Botir qizi</i>	
Audiovizual usul qo'llanilganda o'quvchilarning til ko'nikmalaridagi o'zgarishlarni baholash	535
<i>Umarov Aziz Avazovich</i>	
Ona tili – ART texnologiya va kreativlik fanida so'z san'atining omili sifatida	540
<i>X. Sanaqulov, Sh. Nurmatova</i>	
Etnopedagogik yondashuvning boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiylashuv jarayoniga ta'siri	543
<i>Xamroqulova Xilola Qosimjon qizi</i>	
Ajdodlarimiz o'g'itlari asosida o'quvchi-yoshlarda axloqiy sifatlarni shakllantirish texnologiyasi	547
<i>Xatamova Nilufar Xaydarovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ o'qish madaniyatini rivojlantirishda generativ sun'iy intellekt texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari	550
<i>Xayitova Firuza Abdullayevna</i>	
Rivojlangan mamlakatlarda maktabgacha ta'limning mazmuni va tarixiy taraqqiyoti	554
<i>Yoziyeva Umida Lutfullayevna</i>	
O'quv vaziyatlarini loyihalash orqali talabalar o'quv faolligini oshirish	558
<i>Zakirova Dilfuza Sayidolimovna</i>	
O'quvchilar orasida jismoniy faollikni oshirish uchun yangi ilmiy yondashuvlar	561
<i>Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich</i>	
Активные методы обучения как коммуникационная основа современного урока	566
<i>Ахмедова Мукаддас Ходиматовна</i>	
Инклюзия как путь к равным возможностям: развитие системы образования Узбекистана	570
<i>Баротова Шохсанам Бахтиёр кизи, Мауш Ребия Джамshedовна, Мурадова Дилфуза Махмудовна</i>	
“Qurilish konstruksiyalari” fanini o'qitishda kasbiy-amaliy kompetentlikni rivojlantirish	576
<i>No'manova Soxiba Ergashboyevna</i>	
Креативный педагогический подход в музыкально-теоретических и практических занятиях по искусству макома	582
<i>Нурматова Фируза Муминовна</i>	
Система упражнений по методике обучения средствам речевой выразительности узбекского языка	587
<i>Фаттахова Д. А.</i>	
Oliy ta'limda kompetensiyaga asoslangan o'qitish modellari	592
<i>Ernazarov Alisher Ergashevich, Chinqulova Gulmehra</i>	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	598
<i>Hamraqulova Gulandom Sodiq qizi</i>	
Raqamli o'yinlarga (mobile games) qaramlikning kognitiv samaradorlikka salbiy ta'siri	601
<i>Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li</i>	
OTM talabalarini vatanparvarlik ruhida tarbiyalash asosida ilmiy tadqiqot ishlariga yo'naltirishning zamonaviy metodlari	605
<i>Sobirov Zahridin Sadriddinovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarda kiriyativlikni rivojlantirish	609
<i>Qo'chqarov Mirzavali Qo'zibayevich</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilarining axloqiy tarbiyasini shakllantirish	613
<i>Yaqubova Dinora Bahodirovna</i>	
Zamonaviy ta'lim tizimida AR (Augmented Reality) texnologiyalarining qo'llanilishi	617
<i>Abdumo'minov Burxonjon Sunnatillo o'g'li</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	The Role of Psychological Support in the Formation of Students' Socio-Emotional Competence in Preschool Education 622 <i>Kamol'dinova Diyora Jaloliddin qizi</i>
	Raqamli ta'lim muhitida o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish metodikasi 626 <i>Xudoynazarova Moxira Xakimovna</i>
	Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalarda tanqidiy fikrlash qobiliyatini metodlar orqali rivojlantirish 629 <i>Ro'zmetov Ravshan Sharipbayevich</i>
	Bo'lajak tarbiyachilarda muloqot madaniyatini tarbiyalash 633 <i>Uljayeva Sevara Abdirazzoqovna</i>
	Kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan zamonaviy darsliklar tuzilishi va mazmuni 638 <i>Po'latova Marjona Inomjon qizi</i>
	STEAM ta'lim texnologiyasini maktabgacha ta'limida qo'llash bo'yicha xorijiy tajribalar 643 <i>Saidova Nigora Olimovna, Pirmatova Zaynabxon Elmurod qizi</i>
	Raqamli texnologiyalar vositasida bo'lajak tarbiyachilarning pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirish 646 <i>Ergasheva Sunbula Baxtiyor qizi</i>
	O'quvchilarda ijtimoiy tarmoqlarga qaramlikning shakllanishi va uning dolzarb muammolari 650 <i>Gaparova Mastona Safaraliyevna</i>
	Adabiyot darslarini o'qitishda 5E modelidan foydalanish 654 <i>Abdiraupova Zarnigor Abdinabi qizi</i>
	Oliy ta'limda kompetensiyaga asoslangan o'qitish modellari 657 <i>Ernazarov Alisher Ergashovich, Chinqulova Gulmehra</i>
	Traditional Techniques and Modern Approaches in the Production of National Costumes 665 <i>Jabborova Dilshoda Xolmamat qizi</i>
	Pedagogik platformalar va kognitiv-didaktik yondashuvlar integratsiyasi yordamida talabalarning kasbiy tayyorgarlik tizimini yangi bosqichga olib chiqish 668 <i>Raxmonov Omadjon Mamasidiq o'g'li</i>
	Aqli zaif o'quvchilarda disgrafiyani bartaraf etishda assistiv texnologiyalarning ahamiyati 672 <i>Usmonov Umid Allayorivich</i>
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch hayotiy kompetensiyalarni shakllantirish 676 <i>Adizova Nigora Baxtiyorovna, Akbarova Sarvinoz Sadriddinovna</i>
	Tadqiqotchilik kompetentligi pedagogik muammo sifatida 681 <i>Ergashev Nozim Nabiyeovich</i>
	Teaching Reading to Young Learners: Essential Principles for Primary School Teachers 684 <i>Toshtanova Maftuna Xamidjon qizi</i>
	Tarmoq qurilmalari va tizimlarini boshqarish modulini o'qitish orqali o'quvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash 687 <i>Karimova Charos Abduhalim qizi</i>
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda og'zaki nutq rivojlanishining psixolingvistik asoslari 691 <i>Musayeva Nafisa Kudratovna, Muxammadova Saodat Muzaffar qizi</i>
	"Kasbiy ma'naviyat" fani bo'lajak pedagoglarda ma'naviy-axloqiy kompetensiyalarni intensiv rivojlantirish omili 695 <i>Ismoilov Yoqubjon Quchqarboyevich</i>
	Yapon tilini o'rgatishda talabalarning gapirish ko'nikmasini rivojlantirish: tamoyillar, bosqichlar va innovatsion usullar 699 <i>Baqoyev Navro'zjon Abdullo o'g'li</i>
	Texnologik ta'lim jarayonida ixtirochilik va loyihalashtirish kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari 705 <i>Zokirova Nargiza Akbarjonovna</i>
	Bo'lajak pedagoglarda kasbiy kompetentlikni shakllantirishning psixologik asoslari 710 <i>Eshnazarova Farida Jo'raqulovna</i>
	Ta'lim islohotlari sharoitida genderni yo'naltirilgan ta'limni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari 714 <i>Yaxyayeva Sojida Abduraximovna</i>
	Ko'rsatish olmoshlarining vazifaviy uslublarda qo'llanilishi 718 <i>Berdiyeva Malika</i>
	Nazorat turlari orqali o'quvchilarning savodxonlik kompensatsiyasini shakllantirish 721 <i>Xoldarova Irodaxon Valijonovna, Jo'rayeva Shodiya Kenjaali qizi</i>

Zamonaviy boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish sharoitida o'quvchilarda lug'atlar bilan ishlash kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	726
Buvajonova Mohiraxon Usmonali qizi	
Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari: innovatsion taraqqiyot, metodik yangiliklar va istiqbollari	731
Nazarova Mohigul Akmalovna	
Maktab va pedagogika institutlari o'rtasida amaliyotga yo'naltirilgan dual ta'lim modelini takomillashtirish: muammolar va yechimlar	736
Arabova Muxiba Bazarovna	
Помощь советского государства в подготовке кадров для арабских государств	740
Хомидова Камола	
Место Узбекистана в развитии культурной сферы Советского союза во второй половине XX века ..	744
Бекназаров Собиржон	
Toshkent xalqaro kinofestivallarining Arab davlatlari va Afrika mamlakatlari kinosan'atida tutgan o'rni	748
Sharifov Shoxjaxon To'liqinjon o'g'li	
Ekonometrika fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy asoslari va istiqbollari	752
Bobonorova Qundixan Quralbay qizi	
O'quvchi faolligini oshirishda jadid maktablari tajribasi va faol ta'lim metodlarining integrativ qo'llanilishi ..	759
Bobonazarov Orif Abrayqulovich	
Влияние гендерной лингвистики на развитие психолингвистических исследований в Узбекистане ..	764
Мусаева Елена Казимовна	
Psixik rivojlanishni tashxislashda psixofiziologik usullardan foydalanish samaradorligi	767
Sh. L. Rahmonova	

TOSHKENT XALQARO KINOFESTIVALLARINING ARAB DAVLATLARI VA AFRIKA MAMLAKATLARI KINOSAN'ATIDA TUTGAN O'RNI

Sharifov Shoxjaxon To'liqinjon o'g'li

Xalqaro innovatsion universitet o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Toshkent xalqaro kinofestivallarining Arab davlatlari va Afrika mamlakatlari kinosan'atida tutgan o'rni, davlatlar o'rtasida do'stlik va madaniy hamkorlik aloqalarining shakllanishi hamda rivojlanishi, shuningdek, o'zbek rejissorlari tomonidan yaratilgan ayrim filmlarning Arab va Afrika mamlakatlarida namoyish etilishi masalalari tahlil qilinadi. Maqolada Arab va Afrika mamlakatlari vakillarining kinofestivallarda ishtiroki yildan yilga ortib borayotgani, ularning kino asarlari nufuzli nominatsiyalarda e'tirof etilayotgani ilmiy asosda yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: xalqaro kinofestival, kinosan'at, rejissor, forum, BMT, YuNESKO, nominatsiya.

Abstract: This article analyzes the significance of the Tashkent International Film Festivals in the development of the cinematic arts of Arab countries and African states, their role in strengthening friendly and cultural relations between nations, as well as the screening of selected Uzbek films directed by national filmmakers in the Arab East and Africa. The study highlights, from an academic perspective, the steadily increasing participation of filmmakers from these regions in international film festivals, along with the growing recognition of their works, which are increasingly receiving awards in prestigious categories.

Key words: international film festival, cinematography, director, forum, UN, UNESCO, nomination.

Аннотация: В статье рассматривается значение Ташкентских международных кинофестивалей в развитии киноискусства арабских стран и государств Африки, их роль в укреплении дружественных и культурных связей между государствами, а также особенности показа ряда узбекских фильмов, созданных отечественными режиссёрами, в странах Арабского Востока и Африки. В работе научно осмысливается тенденция устойчивого роста участия кинематографистов данных регионов в международных кинофестивалях, а также повышение статуса их фильмов, всё чаще удостоивающихся призовых мест в престижных номинациях.

Ключевые слова: международный кинофестиваль, киноискусство, режиссёр, форум, ООН, ЮНЕСКО, номинация.

KIRISH

Xalqlar o'rtasidagi madaniy aloqalar har doim muhim ahamiyat kasb etgan. Ayniqsa, ushbu jarayonni kino san'ati misolida yaqqol kuzatish mumkin. Xususan, XX asrning 60–70-yillarida kino sohasidagi xalqaro hamkorlik aloqalari jadal rivojlangan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Arab davlatlari va Afrika mamlakatlari kinosan'atining xalqaro maydondagi o'rni masalasi sovet davrida o'tkazilgan Toshkent xalqaro kinofestivallari doirasida faol o'rganilgan. Xususan, davriy nashrlarda chop etilgan maqolalarda mazkur kinoforumlarning Osiyo va Afrika mamlakatlari kinoijodkorlari uchun muhim ijodiy va mafkuraviy maydon bo'lib xizmat qilgani ta'kidlangan. "Kino" jurnalining 1968–yildagi sonlarida festival dasturlari, namoyish etilgan filmlar hamda ularning g'oyaviy-badiiy xususiyatlari haqida mufassal tahlillar keltirilgan bo'lib, bu materiallar festivalning xalqaro ahamiyatini ochib beradi.

Toshkent kinofestivallarining siyosiy va madaniy ahamiyati masalasida R. Qurbonov tomonidan yozilgan publitsistik materiallar alohida e'tiborga loyiqdir. Muallif "Sovetskiy ekran" jurnalida e'lon qilingan maqolasida festivalning tinchlik, ijtimoiy taraqqiyot va xalqlar o'rtasidagi do'stlikni mustahkamlashga xizmat qilganini asoslab ko'rsatadi. Shuningdek, markaziy matbuot nashrlari – "Pravda", "Komsomolskaya pravda" hamda

“Pravda Vostoka” sahifalarida chop etilgan materiallarda Toshkent kinofestivali jahon kinosan’ati miqyosida muhim madaniy hodisa sifatida baholanadi. Ushbu manbalar festivalning xalqaro nufuzi va unda ishtirok etgan Arab va Afrika mamlakatlari kinoijodkorlarining faol ishtirokini yoritishda muhim empirik asos bo’lib xizmat qiladi.

Toshkent xalqaro kinofestivallarining institutsional va tashkiliy jihatlarini masalasi esa arxiv manbalari asosida kengroq ochib beriladi. O‘zbekiston Markaziy arxivida saqlanayotgan hujjatlar, shuningdek, O‘zbekiston Kinematografchilar uyushmasi va O‘zbekiston SSR davlat organlarining joriy arxiv materiallarida festivalni tashkil etish jarayonlari, ishtirokchi davlatlar tarkibi hamda film almashinuvi masalalari aks ettirilgan. “Toshkentdagi xalqaro kinematografchilar forumi” nashrida keltirilgan materiallar festivalning mintaqaviy va global kino jarayonlariga ta’sirini ilmiy jihatdan asoslash imkonini beradi. Mazkur manbalar Toshkent kinofestivallarining Arab va Afrika mamlakatlari kinosan’ati taraqqiyotidagi o‘rni va ahamiyatini kompleks tahlil qilishga zamin yaratadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ilmiy maqolani tayyorlash jarayonida tadqiqot metodologiyasi sifatida tarixiylik, xolislik, uzviylik, ketma-ketlik hamda qiyosiy tahlil metodlaridan foydalanildi. Ushbu metodlar asosida ilm-fan sohasidagi xalqaro aloqalar tahlil qilindi. Maqolani tayyorlashda A. A. Isaxo‘jayevning ilmiy tadqiqotlari, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi Markaziy arxivining R–2564 va R–1 fondlarida saqlanayotgan arxiv manbalari, davriy nashrlar hamda boshqa ilmiy adabiyotlardan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Arab davlatlari va Afrika mamlakatlari kinosan’atining eng yaxshi namunalarini aniqlash va rag‘batlantirish, turli mamlakatlar kinematografistlari o‘rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish hamda xalqlar o‘rtasidagi do‘stlikni mustahkamlash maqsadida SSSR Ministrlar Soveti huzuridagi Kinematografiya qo‘mitasi va O‘zbekiston SSR Ministrlar Soveti tomonidan Arab davlatlari va Afrika mamlakatlarining xalqaro kinofestivali tashkil etildi.

Festival shiori quyidagicha belgilangan edi: “Tinchlik, ijtimoiy taraqqiyot va xalqlarning ozodligi uchun!”

Arab davlatlari va Afrika mamlakatlarining xalqaro kinofestivali 1968–yil 20–21–oktabr kunlari Toshkent shahrida bo‘lib o‘tdi.

Festivalga tayyorgarlik ko‘rish va uni o‘tkazish maqsadida tashkiliy qo‘mita hamda Bosh direksiya tashkil etildi. Uning tarkibiga davlat muassasalari va jamoatchilik ijodiy tashkilotlari vakillari, shuningdek, madaniyat va san’at arboblari kiritildi.

Toshkent festivaliga Arab davlatlari va Afrika mamlakatlaridan 60 dan ortiq kinoijodkorlar taklif qilindi.

Festival dasturi doirasida tashkilotchilar tomonidan ijodiy muhokama (diskussiya) o‘tkazildi, uning mavzusi festival shoriga bag‘ishlandi. Shuningdek, tashrif buyurgan mehmonlar Toshkent aholisi, yozuvchilar va olimlar bilan uchrashdilar, respublikadagi madaniy yodgorliklar hamda tarixiy obidalar bilan tanishdilar. Festival kunlarida yirik kinobozor ham tashkil etilib, unda turli mamlakatlar vakillari kino mahsulotlari bilan tajriba almashdilar.

O‘zbekiston va uning poytaxti festivalni o‘tkazishga to‘liq tayyor edi. Festival ishtirokchilarining samarali faoliyati va ijodiy muloqoti uchun barcha sharoitlar yaratildi. Ushbu tadbir uchun shaharning eng yaxshi mehmonxonalaridan biri hamda 2 500 tomoshabinni sig‘dira oladigan San’at saroyi ajratildi.

“Arab davlatlari va Afrika mamlakatlari Birinchi Toshkent xalqaro kinofestivali ushbu mamlakatlarining madaniy hayotida muhim voqeaga aylanadi. U xalqaro darajadagi kinoijodkorlar hamkorligini rivojlantirish yo‘lidagi yangi qadam bo‘ladi hamda xalqlar o‘rtasidagi do‘stlikni yanada mustahkamlashga xizmat qiladi”, – deb ta’kidlagan edi O‘zbekiston SSR Ministrlar Soveti raisi Qurbonov.

Toshkent kinofestivali doirasida an’anaviy tanlov va mukofotlar taqdim etish marosimlari o‘tkazilmadi. Forumning asosiy mohiyati Osiyo va Afrika kabi ikki buyuk qit’a xalqlari kinosan’atining keng ko‘lamli va nufuzli ko‘rgazmasini tashkil etishdan iborat bo‘lib, unda mashhur ustalar bilan bir qatorda yangi va jadal rivojlantirayotgan milliy kinematografiya vakillarining asarlari namoyish etildi. Shuningdek, festivalda Arab davlatlari va Afrika xalqlarining milliy mustaqillik uchun kurash mavzusiga bag‘ishlangan boshqa mamlakatlar filmlariga ham munosib e’tibor va e’tirof ko‘rsatildi.

Festivalga jahon kinosan’atining taniqli namoyandalari, xalqaro tashkilotlar, jumladan, BMT, YuNESKO hamda xalqaro kinofederatsiyalar vakillari taklif etildi. Elik mamlakat festivalda hujjatli va badiiy filmlar bilan ishtirok etdi. Xalqaro kinofestivalda kinematografiyasi rivojlangan mamlakatlar bilan bir qatorda milliy kinematografiyasi endigina shakllanayotgan davlatlar ham qatnashdi.

Kinofestivallarda Arab davlatlari va Afrikadan ishtirokchilar soni yildan-yilga oshib bordi. Jumladan, birinchi Toshkent kinofestivalida 1968–yil 31 ta arab va Afrika mamlakati ishtirok etgan bo‘lsa, ikkinchi festivalda 1972–yil – 26 ta, uchinchi festivalda 1974–yil – 32 ta, to‘rtinchi 1976–yil va beshinchi 1978–yil kinofestivallarda esa 40 dan ortiq mamlakat qatnashdi. Ishtirokchi davlatlar sonining to‘rtinchi kinoforumda sezilarli ortishi Angola, Benin, Gvineya–Bisau, Mavritaniya, Madagaskar, Mozambik, Yashil Qirlar orollari, Ekvatorial Gvineya, Markaziy

Afrika Respublikasi, San–Tome va Prinsipi orollari hamda Ruanda kabi yosh davlatlar hisobidan sodir bo'ldi. Ushbu mamlakatlarda kino san'ati endigina shakllanayotgan bo'lishiga qaramay, ularning festivalda ishtirok etishi katta ahamiyat kasb etdi.

Arab davlatlari va Afrika mamlakatlari Toshkent xalqaro kinofestivalida rasmiy namoyish uchun qator filmlarni taqdim etdilar. Xususan, uchinchi kinofestivalda 1974–yil 14 davlat tomonidan 15 ta badiiy hamda 16 ta hujjatli va qisqa metrajli film namoyish etilgan bo'lsa, to'rtinchi festivalda 1976–yil 15 davlatdan 15 ta badiiy va 21 ta hujjatli hamda qisqa metrajli film ko'rsatildi. Shu bilan birga, ikkinchi kinoforumda 1972–yil ushbu mintaqadagi barcha mamlakatlar atigi 7 ta badiiy va 20 ta qisqa metrajli film bilan ishtirok etgan edi.

Birinchi Toshkent kinofestivalida Arab davlatlari va Afrika mamlakatlariga mansub 10 ta film turli mukofotlarga sazovor bo'ldi. Ikkinchi festivalda – 15 ta, uchinchi festivalda – 16 ta, to'rtinchi festivalda esa – 13 ta film mukofotga loyiq topildi. Shuningdek, O'zbekiston gazetolari, jurnallari va jamoat tashkilotlari tomonidan ikkinchi festivalda – 10 ta, uchinchi festivalda – 7 ta va to'rtinchi festivalda – 9 ta mukofot ta'sis etildi. Ushbu mukofotlar quyidagi filmlarga berildi:

- Iordaniya – “Shaharlar guli”;
- Misr – “Mening aziz qizim”, “Tun va panjara”;
- Iroq – “Yoshlik”, “Buriqish”, “Neft–72”;
- Livan – “Livan hunarmandlari”;
- Tunis – “Fellaxlar”;
- Marokash – “Xurmolar pishganda”, “Marokash–76”;
- Suriya – “Operatsiya soat 6 da”;
- Liviya – “Cho'l marvaridi”;
- Zambiya – “Zambiya baliqchilari”;
- Gabon – “Janubda tamamlar sukutda”;
- Niger – “Vazu – ko'pxotini”.

Beshinchi festivalning rasmiy dasturi doirasida namoyish etilgan barcha filmlarga ishtirokchi diplomlari topshirildi. Eng yaxshi kinokartinalar jamoat tashkilotlari, markaziy gazeta tahririyatlari hamda O'zbekiston gazetalarining maxsus mukofotlari va diplomlari bilan taqdirlandi. Mukofot olgan filmlar orasida Arab va Afrika mamlakatlari kinostudiyalariga tegishli ko'plab asarlar mavjud edi.

Filmlar bilan keng ko'lamlı almashinuv hamda eng yaxshi kinokartinalarning tarqalishida, xususan, “O'zbek-film” va Arab hamda Afrika mamlakatlari kinostudiyalari mahsulotlarining ommalashuvida “Союзэкспортфильм” tomonidan kinofestivallar doirasida tashkil etilgan kinobozor muhim rol o'ynadi.

Agar uchinchi festivalda kinobozor faoliyatida 22 mamlakatdan 30 nafar xorijiy kinoprokat firmalari va davlat kinotashkilotlari vakillari ishtirok etgan bo'lsa, to'rtinchi festivalda bu ko'rsatkich 43 mamlakatdan 63 nafar qatnashchiga yetdi. To'rtinchi festival kunlarida Sudan, Gvineya, Mali, Iroq, Efiopiya, Madagaskar va boshqa mamlakatlarning kinotashkilotlari bilan sovet filmlarini yetkazib berish bo'yicha shartnomalar imzolandi. Beshinchi festivalda esa Arab davlatlari va Afrika mamlakatlarini ham o'z ichiga olgan 40 dan ortiq davlatning ishbilarmon doiralari qariyb yuzta sovet filmi sotib oldilar.

Toshkentda o'tkazilgan ushbu kinoforumlar zamonaviy hayotning dolzarb muammolarini hal etishga xizmat qildi. “Toshkent festivallarini o'tkazish yaxshi va samarali an'anaga aylandi. Uch qit'a kino ustalarining uchrashuvlari do'stlik va ijodiy hamkorlik ruhida o'tib, sayyorada tinchlik va xavfsizlikni mustahkamlash, xalqlarning ijtimoiy va madaniy taraqqiyoti, milliy mustaqillik va demokratiya uchun kurash vazifalariga xizmat qilmoqda”, – deb qayd etilgan edi KPSS MK Bosh kotibi, SSSR Oliy Soveti Prezidiumi Raisi L. I. Brejnevning Toshkentdagi xalqaro kinofestival ishtirokchilari va mehmonlariga yo'llagan tabrik telegrammasida.

Toshkent xalqaro kinofestivalida ishtirok etgan Arab va Afrika mamlakatlari kinosan'ati ustalari o'z Vatamlariga qaytgach, hamyurtlari oldida O'zbekistonda bo'lgan safarlari davomida olgan taassurotlari, o'zbek xalqi bilan muloqotlari, ularning samimiyligi va mehmondo'stligi haqida iliq fikrlar bildirganlar.

Jumladan, Senegal kinoaktyorlari, ssenaristlari va rejissyorlari – 3–Toshkent kinofestivali ishtirokchilari – mamlakat poytaxti Dakarda yoshlar bilan uchrashuvda Toshkent va Samarqanddagi zavod va fabrikalar, sovxoz va kolxozlar, maktab va shifoxonalarga tashrif buyurganlarida har joyda o'z yaqinlaridek iliq kutib olinganliklarini ta'kidlaganlar.

Shu bilan birga, senegallik kinosan'at vakillari o'zlariga katta taassurot qoldirgan jihat sifatida o'zbek xalqi turmush darajasining yuqoriligini, iqtisodiy qurilish ishlarining ulkan ko'lamda olib borilishini, kolxoz va sovxozlarning zamonaviy texnika va malakali kadrlar bilan yetarli darajada ta'minlanganini alohida qayd etganlar.

O'zbekiston kinematografiya ustalari ham o'z hamkasblari bilan ishchan aloqalar o'rnatish yoki turistik guruhlar tarkibida Arab va Afrika mamlakatlariga tez-tez safar qilib turganlar. Jumladan, Toshkent xalqaro kinofestivali Bosh direksiyasi topshirig'iga binoan 1972-yil rejissyor Yu. Agzamov Jazoir, Tunis va Marokashda xizmat safarida bo'lib qaytdi, 1974-yil esa rejissyor Z. Z. Sabirov Jazoir va Tunisga tashrif buyurdi. Shuningdek, 1972-yil va 1976-yillarda O'zbekiston Kinematografchilar uyushmasi boshqarmasining birinchi kotibi Misrda bo'ldi.

“O'zbekfilm” kinostudiyasi tomonidan yaratilgan L. Fayzievning “Simurg” va E. Ishmuxamedovning “Sevishganlar” nomli badiiy filmlari sovet filmlari haftaliklari doirasida Mali, Livan, Suriya, Jazoir, Sudan, Senegal va Gvineyada muvaffaqiyatli namoyish etildi. Shuningdek, 1972-yil boshlarida Tunisda “Sevishganlar” filmining tantanali premyerasi bo'lib o'tdi.

Ko'plab o'zbek filmlari Arab va Afrika mamlakatlari tomonidan sotib olindi. Jumladan, “Simurg” filmini Gvineya, Senegal, Tunis, Suriya, Jazoir va Somali davlatlari xarid qildi. “Yettinchi o'q” filmini Uganda, Tunis, Marokash, Jazoir va Misr Arab Respublikasi sotib oldi. “Abu Rayhon Beruniy” filmini Gvineya, “Qora konsulning halokati” filmini esa Janubiy Afrika Respublikasi xarid qildi.

Shuningdek, Arab va Afrika mamlakatlari tomonidan “O'zbekfilm” kinostudiyasining “Farhod qahramonligi”, “Ikki yurak dostoni”, “Sevishganlar”, “Yigirma oltinchisi otilmasin” kabi filmlari ham sotib olindi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash joizki, kino san'ati sohasidagi aloqalar zamonaviy jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ushbu hamkorlik turli mamlakatlar san'at ustalarini birlashtirgan holda samarali faoliyat olib borish imkonini yaratdi. Xususan, o'zaro tajriba almashish hamda boshqa davlatlar yutuqlaridan bahramand bo'lish imkoniyatlari vujudga keldi. O'zbek kino ustalarining sa'y-harakatlari natijasida O'zbekiston kinosan'atida sezilarli o'sishlarga erishildi. Shuningdek, o'zbek rejissorlari sohada xorijiy davlatlar bilan hamkorlik aloqalarini izchil rivojlantirdilar.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'z.MA, R-2564-fond, 1-ro'yxat, 826-ish, 14-varoq.
2. Смотр киноискусства стран Азии и Африки // Кино. – № 6. – Iyun, 1968-yil. – B. 1.
3. R. Qurbonov. “Salom, Festival!” // Sovetskiy ekran. – № 19. – 1968-yil. – B. 1.
4. Международный форум кинематографистов в Ташкенте. – Toshkent, 1978-yil. – B. 89–91, 93–97, 100–105, 109–115.
5. Комсомольская правда. – 1978-yil, 2-iyul. – B. 112.
6. Правда. – 1978-yil, 24-may. – B. 113.
7. Правда Востока. – 1974-yil, 6-avgust. – B. 115.
8. O'zbekiston Kinematografchilar uyushmasi joriy arxivi. – 1978-yil. – B. 116.
9. O'zbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumining joriy arxivi. – 1975-yil; O'zbekiston SSR Kinematografiya bo'yicha Davlat qo'mitasi. – 1975-yil. – B. 116.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.